

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrate po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národná Tiskárna“ telefon št. 85.

Deželni kulturni svet.

I.

Zasedanje kranjskega deželnega zbora se je zaključilo z veliko parlamentarno bitko, v kateri je bila kranjska klerikalna stranka popolnoma potolčena, tako da je vrgla puško v koruzo in ne posebno častno zbežala z bojišča.

S tem je vsaj za nekaj časa ustavljena tista vojna klerikalne stranke zoper kmetijsko družbo, katera se je začela ne iz stvarnih, nego zgolj in jedino iz političkih nagibov, in v kateri se je izkazala ne samo brezvestnost klerikalne stranke glede najvažnejših kmetijskih koristij, ampak tudi — to kaže znana zadeva z umetnimi gnojili — tudi osebna nehonetnost klerikalnih voditeljev, ki se niso upali iskati zadoščenja pred sodiščem niti takrat, ko se jim je naravnost metalo v obraz, da so sleparji in goljufi.

Vojna kranjske klerikalne stranke zoper kmetijsko družbo spada med žalostnejše pojave, kar so jih rodili strankarski boji v naši deželi. Narodna napredna stranka je tudi v tem boju pokazala, da jej grede čez vse strankarske koristi celokupne in gospodarske koristi. Nikdar in nikjer ni narodna stranka vpletala kmetijsko družbo v politične borbe, nikdar ni zanašala v to družbo politike, ker je bila vedno prepričana, da mora kmetijska družba ostati zunaj strankarskih prepričkov, ako naj uspešno izvršuje svoje velike in važne naloge.

Toda klerikalna stranka se s tem ni zadovoljila. Njej ni dovelj, da je kmetijska družba politično nevtralna, in da vse svoje delovanje omejuje na povzdigo kmetijstva, na pospeševanje ljudskega blagostanja. Prav tisti ljudje, ki nosijo blaginjo ljudstva vedno na jeziku, dasi v resnici to revno ljudstvo neusmiljeno derejo, so pozabili na vse dolžnosti, ki jih imajo nasproti ljudstvu v obče in zlasti nasproti svojim kmetijskim volilcem in so v neodpustljivi strankarski za-

slepljenosti in vladložnosti vprizorili atentat na kmetijsko družbo ter jo potegnili v vrtinec političnih bojev.

Klerikalna stranka je s svojo vojno zoper kmetijsko družbo pokazala, da neče, naj bi kmetijska družba delala za kmetijstvo in za našega kmetovalca, nego da hoče, naj bita organizacija delala za klerikalno stranko in za žepsleparjev z umetnimi gnojili.

Vojna klerikalne stranke zoper kmetijsko družbo se je ponesrečila. Prvi zavratno uprizorjeni naskok na družbo je kmetsko ljudstvo odbilo tako, da je klerikalce bržčas za vedno minil pogum, nastopiti še kdaj s takim poskusom. Kranjski kmetovalec je na nepozabnem občnem zboru kmetijske družbe zaklical klerikalcem „Hands off“. — Klerikalna stranka je bila tedaj sramotno pobita, in kar je bilo zanjo najžalostnejše je bilo to, da jo je porazilo kmetško ljudstvo.

Ta poraz pa še ni izpametoval klerikalne stranke. Začela je koj po tistem občnem zboru kovati nove naklepe, in jih je v oni nerodnosti in nespretnosti, katera je lastna političnim diletantom dr. Šušteršičevega kalibra, tudi sama obesila na veliki zvon. V zloglasni „Reichswehr“ je namreč klerikalna stranka kmalu po občnem zboru kmetijske družbe priobčila dopis, v katerem je izbruhala vso svojo jezo nad učakanim porozom in klicala vlado na pomoč, da bi ona kmetijsko družbo uničila in na njeno mesto postavila novo organizacijo — deželni kulturni svet.

Že tedaj smo vedeli, da moramo biti pripravljeni, na nov napad na kmetijsko družbo, na nov napad na gospodarske koristi kmetškega ljudstva. In zgodil se je, a uspeha ni imel. Vlada je pač predložila dež. zboru načrt zakona, ki je bil naperjen zoper kmetijsko družbo in zoper kmetijske koristi, v sled česar smo se temu načrtu tudi z vso odločnostjo uprli, a dež. zbor se ni vjel v to past. Deželni zbor je s srečno roko

spravil vladni načrt v soglasje s koristmi kmetškega ljudstva, iz njega odstranil to, kar bi bilo vstvarilo nasprotje mej kulturnim svetom in kmetijsko družbo ter odobril zakon, s katerim bi se vstvarila na zdravi podlagi dobra organizacija in čvrsto zastopstvo kmetških interesov.

Proti temu načrtu so se vzdignili klerikalci. Vprizorili so bitko, katere izid je pa zanje še žalostnejši, nego je bil izid lanskega občnega zbora kmetijske družbe, zakaj v tej bitki se je izkazalo do dobra, da ti klerikalni kmetški poslanci nimajo nič razuma za kmetške potrebe, nič srca za kmetško ljudstvo in nič vesti glede prevzetih dolžnosti, da so to ljudje, katerih vse njih delovanje in nehanje narekuje zgolj in jedino strankarsko koristolovstvo.

Državni zbor.

(Obstrukcija se nadaljuje. — Česa Čehi ne bodo obstruirali.)

Čehi nadaljujejo z obstrukcijo. Včeraj so našli nov način obstruiranja. Provročili so celo razpravo zaradi demonstracij, ki so jih najeti krščanskosocialni razgrajati proti njim vprizorili.

V tej razpravi je najprej dr. Herold z ozirom na nasilstva, s katerimi se je Čehom grozilo, opozarjal predsednika, da zahtevajo Čehi za se in za naš propadli parlament varstva, dr. Stránský pa je protestoval proti temu, da krščanski socialisti čast in dostojnost zbornice zlorablajo za agitatorične namene, in dejal, da bo zahteval, naj se ta krščanska sodrga graja, če bo zopet tako surovo in nemoralno nastopila kakor zadnjič.

Nemški nacionalec Kaiser, po svojem poklicu profesor, je branil galerijsko sodrgo, kar je dalo povod hupnim prizorom. Iz medklicev raznih nemških poslancev je bilo posneti, da bo galerijsko občinstvo še stopilo v akcijo. Celjski zastopnik dr. Pommer je celo vpil, da se bodo še vse druge reči primerile.

Dr. Pacak je dejal, da je naravnost nesramno, če ljudje iz Kaiserjevega obližja sploh o dostojnosti govoré in očital je Nemcem, da si želé absolutističnega vladanja, dočim je Herold konstatiral, da se Nemci glede noblesse v boju in glede inteligence Čehom še primerjati ne morejo.

Končno se je vendar zganil predsednik, ki je obžaloval, da so se primerili tisti prizori, a rekel, da ne more ničesar storiti.

Mej temi govori je bilo seveda obilo hrupa. Krščanski socialisti so se zopet najbolj surovo obnašali in insultirali Čeha, kakor je navada mej žganjarji.

Po tej debati so bili naznanjeni stavljene predlogi. Mej njimi se nahaja tudi predlog nemškega klerikalca dr. Kathreina, naj se premeni državnozborni pravilnik. Potem so se na zahtevanje Čehov zopet začela glasovanja o raznih peticijskih poimenih, na kar se je seja pretrgala.

Večerna seja se je izvršila v miru. Čehi so namreč izjavili, da v večerni seji ne bodo obstruirali, ako se voli v njej samo kvotna deputacija in pa delegat za Koroško na mesto dr. Lemischa, ki se je mandatu odpovedal. Tudi zakonskega načrta o premembi § 59. in 60. obrtnega reda Čehi ne bodo obstruirali in to z ozirom na obrtnike. Za te je namreč prememba obrtnega reda velike važnosti in Čehi jih nečejo oškodovati. Če bi socialnopolitiški odsek do prihodnjega četrtka, kadar pride prememba obrtnega reda na vrsto, izgotovil svoj načrt glede uvedbe deveturnega delavnika v premogokopih, ne bodo Čehi obstruirali, ker nočejo, da bi se delavcem taka pridobitev onemogočila. Obstruirali pa bodo vse takozvane „državne potrebe“.

Vinska klavzula.

(Govor posl. Ivana Božiča v deželnem zboru kranjskem.)

(Konec.)

Naš izvoz v Italijo ni bil nikdar poseben velik, vendar pa je znašal l. 1891 še 3514 q vina. Ta številka je rapidno padala do l. 1898, v katerem se je izvozilo v Ita-

LISTEK.

„Jakob Ruda“.

Drama v treh dejanjih. Spisal Ivan Cankar.

Prečitavšemu Cankarjevega „Jakoba Rudo“ mi je bilo jako žal, da mi svoj čas ni bilo mogoče prisostovati proizvodu na odru. In to iz dveh ozirov: prvič, ker vsaka igra pokaže tedaj najbolj vrline in napake svoje, drugič, ker je vsled tega tudi kritiku pregled loži, in so vtisi markantnejši, katere si prinese iz Talijinega hrama k svoji pisalni mizi.

Naj se sodi o „Rudi“ ugodno ali neugodno, navdušeno ali pesimistično — brez dvomno je jako zanimivo delo, zdi se mi, da tudi najboljše, kar smo imeli domačih dramatiških proizvodov priliko tekom zadnjih let čitati ali gledati. „Dramo“ je prislovil Cankar svojega „Rudo“ — zdi se mi pa, da je le „dramatiška slika“. To trditev podprl bi s tem, da je njegov junak — naj mi bo dovoljeno, da rabim zastareli izraz! — direktno mnogo premalo zapleten v dramatiško dejanje. Pri Rudi, kakor je slikan v igri, sploh ni mogoče več konflikta, saj je resigniran nihilist, človek, ki ima vse za

seboj, in ki reflektuje skozi vso igro, ne da bi res imel v sebi še toliko življenske volje, da bi kdaj dejstveno posegel vmes. Brez dvomno je Ruda interesanten značaj, in ako bi ga bil Cankar postavil kot glavno osebo kake novele ali romana, nikdar ne bi čutil bralec tiste zev, kakor jo čuti tako, gledajoč, kako se vse dejanje vrši ne z Rudo — ampak poleg njega, paralelno z njegovim ciničnim naziranjem o svetu in ljudeh, njegovo popolno duševno razrušenostjo in razdvojenostjo, njegovim fatalizmom, skepticizmom in nevrastenijo. Že, ko se dejanje začne, je Ruda „moriturus“ — razvalina, duševna puščava, kateri je iz tega ali onega vzroka poparila slana življenja slednji cvet. Njegovo srce je mrtvo in z njim vse čustveno življenje, — ostal mu je le hladen, visoko razvit, po izbornem opazovanji, brezštevilnih izkušnjah in spoznavanji ljudij poostren razum. Pri takem človeku pa tragičnega konflikta ni več mogoče. Pri Rudi je že početkom l. čina vse — za njim. Kakor ni vsakdanji filister značaj, da bi veljal v drami, ker je jednak a priori premalo plodoviti njivi, tako je Ruda — že opustošena ledina. Moderna tragika razvija se vedno ondi, kjer se trese duševno ravnovesje, kjer imata srce in razum svoje bojno polje. Da je pa to mo-

goče, treba je, da so značajski risani v tem zmialu. Potem se razvije iz njih samih „dejanje drame“ z nekako tisto gotovostjo, kakor kemičen proces dveh ali več v epruveto zlitih kemikalij.

Ruda se končno usmrti. To ni nič posebnega — pričakoval sem to od prvega početka, samo vedel nisem, ali se zgodi to v drami ali pozneje kdaj. Zgodil bi se samomor vedno lahko z ozirom na slikano njegovo duševno razpoloženje; toda pisec ni nikogar prepričal, da je uprav radi razvoja prvih dveh aktov v tretjem moral pasti Ruda.

Sicer je pa popolnoma verjetno, da „moralni maček“, kateri davi ves čas Rudo, prodre prilično s tako silo na dan, da mu ni propal posestnik na Drenovem več kos, in da vrže življenje raje od sebe, kakor da bi je še živel, ko je zanj vendar brez vse vrednosti. Psihološki fino v vsem, samo na sebi izvrstno slikanem značaju Rudinem je tudi to, da Rude niti „denar“ ne more več osrečiti, ta faktor naše sreče, o katerem govori vse tako zaničljivo, a ga vendar ceni tako visoko, se peha za njim, živi in mre v njem!

Rudo imenujejo večkrat „blaznega“. Blazen, kakor je orisan Ruda, brez dvomno ni; ako bi bil, odpade že a priori vsak pravi

konflikt. Za bolnika se sploh preheha, ker ni realen; za ostale pa bi postal dramatično brezpomemben.

Toliko o „Rudi“ in „drami“ sami. Prepričan sem, da Cankar vse to sam ve in čuti, če tudi jo je napisal pri vsem tem tako, kakor leži pred menoj. Pa končno to tudi ni vse. Igra ima poleg tega toliko vrlin, da gotovo ni vsakdanja prikazen na našem literarnem polji.

Pred vsem naj omenim risanja značajev! Malo iger modernega slovstva poznam, kjer bi bili značajski tako mojstrsko, tako krasno pogojeni, kakor v tem proizvodu Cankarjevem. Vemo, kako zna pisati Cankar; kdor je čital kdaj kako njegovo stvar, ve kako lepo mu teče jezik, kako izborno riše situacije, kako žive so barve njegovih slik. Gorkost in živost njegovega kolorita je brezdvombeno jedna prvih vrlin Cankarjeve Muze. Vsaka beseda je melodično v zvezi z drugo, in da je, dejal bi, nekako zvoneč akord. Frazeologija je izbrana, slog krasen, in na pravem mestu postavljena prava beseda pove toliko, kakor bi kak pesnik „Popevčič“ napisal tri strani čveterostopničarjev.

Tako je tudi, da ožive osebe Cankarjeve drame naravnost pred bralcem, da dobé meso in kri, da jih vidimo pred seboj, gle-

lijo le še 1527 q vina. Nasprotno pa je uvoz italijanskih vin v Avstro-Ogrski silno naraščal; tako je n. pr. znašal l. 1891 uvoz le 785 q vina v trgovinski vrednosti okoli 160.570 K, to je 2-6%. — L. 1892 poskočil je že uvoz na 420.929 q v trgovinski vrednosti 476.000 K ali 26%. L. 1893 se je uvozilo že 1.285.794 q v trgovinski vrednosti 21.334.892 K, to je 41% uvoza.

V naslednjih letih namreč 1894—1896 uvažalo se je povprečno vina v vrednosti 16—18 milijonov kron in l. 1897 je ta uvoz zopet znatno poskočil ter dosegel trgovinsko vrednost 30.765.462 K. Pa tudi leta 1898 se je še dalje znatno pomnožil in znašal 1.505.203 q v trgovinski vrednosti okoli 33 milijonov kron. Od l. 1892—1898, tedaj v dobi, v kateri je veljala vinska klavzula, osrečila je Italija Avstro-Ogrsko z uvozom okroglo 7 milijonov q vina in grozdja, ki je prišlo k nam po suhem in po morju, v vrednosti 148 milijonov kron. — Te številke so pač dovolj poučne, kako kvarne posledice za nas in naše vinogradništvo je imela vinska klavzula.

Kvarne posledice pa tudi sicer niso izostale. Ne le to, da so cene našemu vinu vsled konkurence italijanskih vin sila nizko padle, kajti cena italijanskega vina je prej znašala 28—30 gld. in ta cena je zdaj padla vsled vinske klavzule na 10—11 gld., vsled česar so morale tudi našemu vinu cene neprimerno pasti, marveč pokazali so se nasledki vinske klavzule najbolj tudi v tem, da domače vino na domačih tleh ne dobi kupca, da morajo ljudje od leta do leta vino hraniti, in da so kmetje v največji zadregi, ker vina ne morejo prodati tudi za slepo ceno ne, ko nujno potrebujejo denarja. Vinska klavzula pa je imela ali ima tudi še drugo posledico, ki je v moralnem oziru največjega pomena. Sprejetje vinske klavzule je prisililo nekatere vinogradnike — ne sicer vseh, vendar pa nekatere izmed njih, vsaj ne hodijo samo moralno krepki ljudje pod božjim solncem — da so se poprijeli v konkurenčnem boju nepoštenega sredstva in začeli poskušati s petijoziranjem paralizovati nizke cene italijanskih vin, in pojavila se je žalostna prikazen v naši deželi, da se je začela preplavljati s tirolskim petijotom, in da so se tudi domači ljudje začeli poprijemati tega nevrednega in nepoštenega sredstva. (Posl. Kalan: Šola je kriva!) Jaz mislim, da temu ni šola kriva, ampak vinska klavzula in pa vsiljena konkurenca, in da je v tem pogledu najmanj zameriti našemu kmetu, ako se v sili poprime tega nepoštenega sredstva; moralna odgovornost za to zadene le vlado, ki je z vinsko klavzulo našega kmeta v ta neprijeten in neugoden položaj potisnila.

V parlamentu zmagal je nazor, da se je vinska klavzula sprejela, ker se je reklo, da se bo cena vinom po tistih krajih, kjer ne pridelujejo vina, znatno znižala. To se je sicer deloma doseglo, ali premisliti treba, da obstoje pri nas vse druge razmere, kakor v Italiji, da je obdelovanje naših vinogradov od dne do dne dražje, ker je trtna uš uničila vse trsje in so vinogradniki zdaj primorani z državno in deželno pomočjo svoje vinograde na novo

zasajati, valed česar niso le s tem oškodovani, da morajo nov kapital vlagati v svoje vinograde, ampak tudi zategadelj, ker so s tem za toliko let prikrajšani na dohodkih. Nasprotno pa ima Italija bogate letine in trtna uš do danes tam še ni znana, valed česar ona lahko toliko producira, da ondota vina ne zadoščajo samo domačim potrebam, ampak da z njimi lahko tudi celo Avstrijo preplavlja. Italijanskemu vinogradništvu so ugodne dalje tudi klimatične razmere, in sicer tako ugodne, kakor morda nikjer drugod; a ugodne so tudi delavske cene, ki so tako nizke, da jih pri nas ne bomo nikdar dosegli, tako da se lahko smelo trdi, da nam je Italija v tem oziru za 100%, ako ne celo za 150% naprej. Pomisliti pa treba dalje tudi to, da treba varovati domačega producenta, ki ni v takih razmerah, da bi mogel svoj pičli pridelek prodajati po tako slepih cenah kakor se to godi v Italiji, kajti če bi naš vinogradnik hotel po takih cenah prodajati svoj pridelek, potem bi moral v kratkem zapustiti domače ognjišče, ker bi v svojem vinogradu, od katerega naj bi živel, ne zaslužil niti dnine, katero bi moral svojim delavcem izplačati.

Končno se mi vidi še en moment važen, in sicer ta, da je Avstrija vsled vinske klavzule tudi v narodno-gospodarskem oziru oškodovana, kajti to gotovo ni dobiček, ako gre vsako leto 30 do 33 milijonov kron iz naše države, namesto da bi Avstrija za svoj mali izvoz nekoliko tisočakov ali milijonov dobila. Vse te razloge je uvaževal upravni odsek in popolnoma odobril predlog gospoda poslance dr. Žitnika in tovarišev; našel pa je v njem to pomanjkljivost, da ne pove, kako naj se zviša dotična carina.

V prejšnjem času obstajala je carina 3-20 gld., odnosno 20 gld. v zlatu za vsak metriški stot.

Upravni odsek bil je mnenja z ozirrom na podobne sklepe v drugih vinorodnih krajih, da jo kaže pri obnovljenju trgovinske in broderske pogodbe z Italijo zvišati na najmanj 30 kron v zlatu. S to popolnitvijo si usojam v imenu upravnega odseka predlagati in toplo priporočati, da sprejme visoka zbornica naslednji nasvet upravnega odseka.

Visoka zbornica skleni:

I. Visoka c. kr. osrednja vlada se pozivlje, da pri bodočih obravnavah z Italijo glede nove carinske in trgovinske pogodbe ne vsprejme vinske klavzule in vsakakor primerno zviša carino italijanskih vin na najmanj 30 K v zlatu na vsaki metriški cent.

II. Deželni odbor se naroča, da ta sklep prijavi c. kr. vladi.

V Ljubljani, 10. maja.

Proti obstrukciji Mladočehov.

Posl. dr. Kathrein je imenoma katoliške narodne stranke postavil predlog, naj se državnozbornski pravilnik izpremeni tako, da se onemogoči vsakršna obstrukcija. V to svrhu naj se izvoli odsek 24 členov iz vse zbornice, ki naj tekom 14 dni že poroča. Pravilnik naj bi se izpremenil zlasti v tem oziru, da bi se s čitanjem peticij in nujnih

predlogov ne moglo več obstruirati. Ali pa se ta predlog ne izrabi tudi v obstrukcionistične svrhe? Izpreminjevalnih in dodatnih predlogov morejo staviti Čehi nebroj! „Reichswehr“ poroča mnenje nekega člana nemške narodne stranke, kako bi se najlažje zadušila mladočeška obstrukcija. Ta poslanec misli, da bi se doseglo to s tem, ako se proglasi parlament permanentnim ter bi trajala vsaka seja tako dolgo, da bi se rešil dnevni red. Obstrukcionisti bi morali govoriti ali razgrajati neprestano, s čimer bi se fizično utrudili ter kmalu omagali. Seveda bi morali opravljati stalno „službo“ tudi antiobstrukcionisti, katerih pa je dovolj, da se menjajo in odpočivajo. Mladočehi sami — in še teh ne vsi — bi nikakor ne mogli dolgo vstrajati. Kvotna deputacija se izvoli danes v večerni seji, in Mladočehi se volitvi baje ne bodo ustavljali. Tudi obrtni noveli in predlogu za deveturni delavnik ne mislijo baje protiviti se. Radi tega bi se mogla po sestanku delegacij, menda v četrtek, 17. t. m., meritorna obravnava obrtne novele nadaljevati, ter bi v tisti seji govorila še generalna govornika. Češki konservativni veleposestniki so poskušali direktno vplivati na Mladočeha, da bi opustili obstrukcijo. Zato je šla v mladočeški klub večja deputacija češkega konservativnega plemstva. Govorili so grof Palffy, baron Parish, dr. pl. Metall in dr. grof Deym. Veleposestniki so prigovarjali Mladočehom, naj začno najstrožjo opozicijo, v kateri jih bodo podpirali, a obstrukcijo naj opusté, ki bo prinesla škodo narodu in državi v finančnem, gospodarskem in kulturnem oziru. Naj se izvoli jezikovni odsek, v katerem se jezikovni predlogi popravijo, in v tem bo podpirala Čehe vsa desnica. Mladočehi so se vzlic vsemu prigovarjanju vendarle odločili za obstrukcijo.

Kmeti nemiri v Bolgariji.

Bolgarske finance so skoraj tako slabe kakor srbske. Vlada potrebuje denarja ter si izmišlja vedno nove načine, kako bi se dalo iz kmetov iztisniti čim največ; zategadelj pa si je finančni minister Tenew izmislil, da uvede desetino, da si ji je protivila opozicija z najhujšo obstrukcijo, z vikom in krikom. Sobrajanje pa je desetino vendar sprejelo, a sedaj se kažejo posledice. V vseh večjih mestih med Dunavom in Balkanom so shodi, na katerih se živo ugovarja desetini, v nekaterih krajih pa so nastali celo nemiri, katere je moralo potlačiti vojaštvo s puško in bajonetom. Nad ruščuškim okrajem je proglašeno obsedno stanje, a to je kmete samo še bolj razjarilo. V vasi Trsteniki je v polni bitki padlo 45 kmetov, a nemiri so valed tega v severni Bolgarski tako narastli, da je razširjeno obsedno stanje še na šestere okrajev. Vojni sod ima polne roke posla. Z uporniki pa simpatizirajo ponekod celo vojaki, da, tudi sodniki, katere so morali nadomestiti z avditorji. Ministrstvo, ki je teh nemirov krivo, se pač ne vzdrži več dolgo na krmilu. Pasti bo moralo, z njim pa tudi desetina, ki tlači nezno ubožni narod bolgarski.

Voja v Južni Afriki.

Brigada generalnega majorja Huttona je prodrla do dne 8. t. m. do reke Zand

ter našla ondi več burških čet. Tu se bodo Buri Angležem menda ustavili, a zabraniti prehoda ni mogoče. Reuterjev bureau poroča iz Smaldeela, da so se Buri celo od Reke Zand umaknili ter zasedli hribe pri Boschrandu, južno od Kronstada. Poroča se tudi, da so se Buri umaknili za reko Vaal, kar pa niti možno ni, ker je do Vaala še dolga pot in bo minilo še par tednov, da dospó Angleži do transvaalske meje z glavno armado. Tudi se poroča, da je večje število Burav odložilo orožje ter povedalo Angležem, da so se Transvaalci sprli z Oranjevci ter da se nameravajo Oranjevci v kratkem udati. Ta vest se je širila po evropskem časopisju že opetovano in vedno se je izkazalo, da je lažnjiva ter je sloga med Buri neporušna. To je konstatoval tudi predsednik Krüger pri zaključku zasedanja transvaalske zbornice v Pretoriji. Krüger je s hvaležnosti polnimi besedami proslavljaj vstrajnost in lojalnost oranjevske republike. Krüger pa je tudi naglašal, da vživajo Buri v sedanjem boju simpatije vsega sveta. Finance Transvaala so prav ugodne ter morejo prenašati vojno. Rudokopi procvitajo tako, da je mogel Transvaal priskočiti Oranju z večjim posojilom. To je sporočil Krüger Volkradu dne 7. t. m., torej ni možno, da bi nastala med tem že nesloga. Kakor poroča „Standard“, je izdal maršal Roberts nov poziv na farmerje, a brez uspeha. Buri so ostavili svoje farme ter se s svojimi tovornimi vozovi umaknili proti severu. Položaj v Mafekingju je, kakor se poroča, sila težaven ter se more mesto vzdržati samo še do 18. t. m. Oblegancem primanjkuje hrane in radi deževja je bolnih vojakov nebroj. Polkovnik Plumer stoji v Salisburyju, a ima baje premalo čet, da bi se upal blizu. General Hunter pa stoji pri Fourteenstreams. Gre se sedaj zato, da dospeta Hunter in Plumer pravčasno do Mafekinga. Maršal Roberts namerava baje prodirati preko Bethlehem in Harrysmitha, da se združi ondi z Bullerjevimi četami ter poskusiti, ali je možno zajeti generala Olivierja, ki stoji pri Ladybrandu. Bursko deputacijo sprejmo v Newyorku izredno prijazno. Bajé namerava Amerika v zvezi s Francijo posredovati za mir.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. maja.

— Pravni konzulent ljubljanskega knezoškofa Antona Bonaventure Jegliča. Kdo drugi neki — porečete — kakor dr. Šusteršič. Kaj še! Slabo ste pogodili! Pravni konzulent ljubljanskega knezoškofa je celjski nemškonski odvetnik — dr. Mraulagg. Izvedeli smo iz zanesljivega vira, da zastopa dr. Mraulagg oskrbnišvo škofove grajščine v Gornjem gradu. To je najnovejši narodni škandal! In škandal je to še posebno z duhovniškega stališča. Nas seveda čisto nič ne briga, kako sodi dr. Mraulagg o duhovščini, in če ima o njej slabo mnenje, ga mi zato ne bomo pobijali. Mi vidimo v njem samo narodnega in političnega nasprotnika. Škof pa bi kot škof moral uvaževati še druge okolnosti. Toda škof prezira, kako njegovega pravnega konzulenta glasil „Deutsche Wacht“ nazivlje škofove stanovske tovariše; prezira, da mu nobena provka — od „Pfaff“ pa doli do „Schweinkerl“ — ni pre-slaba, prezira, da dr. Mraulagg brez pardona preganja celjskega opata in sploh ves duhovski stan, „Pfaffenthum! Verführer seines Volkes!“ Vse to prezira škof. Velikokrat smo že čuli, kako skrbno se neguje nemško-nacionalno gibanje v škofovski grajščini v Gornjem gradu, toda da je pri škofu padla narodna morala in obzirnost do duhovniškega stanu tako nizko, tega bi ne bili verjeli. Zabeležili smo to, ker nam kaže našega škofa v posebni luči. Spominjamo se le še, kako so padli katoliško-narodni listi radi dr. Mraulagga svoj čas po dr. Tavčarju. Danes vprašamo: Kdo je grešnik? Ali je dr. Tavčar, do katerega je dr. Mraulagg jedenkrat nepoklican prišel — odvetnik k odvetniku — in od katerega se je po kratkem, popolnoma brezpomembnem pogovoru hitro poslovil, ker je videl, da je vsako približanje izključeno, ali ljubljanski knezoškof, reprezentant katoliškega narodnjstva, ki kliče k sebi jednega najhujših nasprotnikov slovenskega naroda in povrh še duhovščine, da mu za sedaj in za prihodnost svetuje v vseh zadevah, tičočih se grajščine v Gornjem gradu?

damo v njihova lica, jih čujemo govoreče, in poleg tega je vsak značaj samostojen, sam — svoj, originalen, morda tu in tam celo „preoriginalen“! Nikjer šablone, vse „ročno delo“!

Čuden mož je Dobnik — najsi je bil nekdanj zaljubljen v umrlo ženo Rudino, naj bo kakor hoče — a malo se mi zdi verjetno, da bi bil tak človek kmeti gostilničar. Če je, in če se je pokmetil, trpela bi izvestno njegova govorica; ne izražal bi se tako, niti ne védel se situacijam primerno. Kakor je tudi značaj sam na sebi mefistofelično zanimiv, ne zdi se mi primeren podanim razmeram.

Takisto ne Brož. Podjetniki takega žanra so pri nas komaj še dobiti. Končno pa je možno vse. Ali veliki industrialec je danes drug mož, ki socialno ne stoji pod nivojem izobražencev, katerega forme so brez napak, katerega reprezentanca ne bi prenašala, da bi ga gledal kdo preko ramen. Poleg tega je mož tudi bogat, in to je renomé, ki je izdaten povsod. Če je morda Brož tudi smešno zaljubljen, ali samo „pohotnež“, kakor si to Cankar menda misli — ne verujem, da bi si v svoji okolici Dolinar, (ki je mimogrede najslabše pogojen značaj, kakor jih je na izbero v različnih

„Künstlernovelah“) med temi ljudmi pri-boril toliko ugleda, da bi ga kot „umetnika“ poleg Rude kdo vedel ceniti.

Na ubogelega Broža je Cankar zgolj izlil ves svoj žolč — zakaj, tega nam ni povedal. Broža imenovati lopova, samo ker je bogat, podjeten mož, ki gleda na denar, in ki je po mojem mnenju (saj kakor ga je pisec alikal) zaljubljen na svoje stare dni v Ano — moj Bog, takih ljudij je na tisoče, ne da bi jim bilo brez drugih dokazov očitati lopovstva. Tudi ni v vsem vedenju Broževem nikjer mesta, iz katerega bi se razvidelo, da, recimo — pod lo pritiska na Rudu ali na njegovo hčer. Pri vsi hotoma anti-patični orisbi Brož le ne dela vzlic svoji smešnosti utisa, zločestega človeka.

Izborna so risane ženske; pri vsej manj strogi orisbi vidijo se mi njihovi značaji celo boljše nego moški. Res da niso izvanredne, ampak prav vsakdanje prikazni, vendar pa izvrstne fotografije. Brezvoljna tiha Anica, dobrodušna teta Marta, kateri je življenje pa tudi že precej opodplatilo kožo, kakor tudi pametnega očeta Dobnika praktično misleča in naduta goska Alma — ne vem, katera slika izmed treh v igri nastopajočih žensk je boljša. Izvestno je v svoji ulogi vsaka pogojena izborno.

Pisar Košuta nastopi v prvem činu — in ostane samo oseba, ki naj nas sprijazni s situacijo — „ein Stück Abenddämmerung um Stimmung zu machen“. — Druzega pomena nima.

Koželj je mož-filister, kakor jih Cankar jako ljubi. Dobro je pogojen, kolikor se sploh spleča dramatizovati tak značaj, — Almo mu privoščim v prihodnjem predpustu kot ženo, in gotovo Cankar tudi.

Kot poslednjo v igri nastopajočo osebo imenovati imam še učitelja Justina. Tudi Justin je kakor Koželj postranska oseba, a naj reprezentuje del družbe. Kot tak je Justin izborna risan, in pripada mej najboljše načrtane značaje vse drame. Ako nekateri vidijo v nji karikaturu, ni to Cankarjeva krivda.

Opisati napak in vrlin kakega proizvoda sploh ni mogoče. Čitaj torej vsakdo sam in sodi! Ako tudi ni Cankarjev „Jakob Ruda“ dovršen kot dramatiško delo, brez-dvomno je po premnogih svojih lepotah, svojem izbornem slogu in krasnem jeziku, po načinu proizvajanja anovi, dobrem opazovanju in finih psiholoških potezah vredno, da ga čita, kdor se zanima za razvoj naše književnosti in posebno še naše drame.

Dr. Robida.

— **Zopet stara praksa?** Označili smo včeraj slovenske stališče glede imenovanja višjega državnega pravdnika v Gradcu. To naše stališče je tako lojalno, da bolj že ne more biti. Zahtevali smo, naj se postavi na to velevažno mesto političsko nepristranski in nekompromitiran mož, ki ima poleg strokovne sposobnosti tudi še iz ozirov na službo neizogibno potrebno lastnost, da je slovenskega jezika popolnoma zmožen. Nismo zahtevali, naj se imenuje Slovenec. Vlada lahko imenuje tudi Nemca, in mi ne bomo ugovarjali, samo če ima tiste lastnosti in sposobnosti, ki dajejo jamstvo, da bo svojo važno službo dobro, vestno in pošteno izpolnjeval. „Tagespošta“ pa se je postavila na drugo stališče. „Tagespošta“ zahteva, naj se za to mesto imenuje uradnik, ki slovenskega jezika ni zmožen. Tajiti sicer ne more, da je znanje slovenskega jezika neizogibno potrebno, pomaga si pa s tem, da pravi: za službo zadostuje, da je višjega drž. pravdnika namestnik zmožen slovenskega jezika, sicer pa zahtevamo, da se za Gradec imenuje nemški uradnik, ker je Gradec nemško mesto. Z ljudmi, ki se postavljajo na tako absurdno stališče in imajo tako malo razuma za potrebe službe in za splošno blaginjo, seveda ni možno govoriti. Zabeležili smo izjavo „Tagespošte“ samo v dokaz, da so Nemci že na delu, in da se pehajo, naj bi se tudi v tem slučaju postopalo po stari praksi, da si je ta ugled justice že več kot dovolj oškodovala. Ne vemo, če bo to slovenske poslance izpodbodlo, da se bodo zanimali za stvar, vemo pa, da se bo pri tem imenovanju pokazalo, v koliko odločujejo pri vladi potrebe službe in dobre justice in v koliko strankarstvo in politika.

— „**Ljubite resnico, hčerko božjo**“.

To je eden najlepših nauk katoliške vere, a žalostno je, da se ga prav oznanjevalci vere najmanj drže. Kdor čita „Slovenca“, se je že neštovilmokrat prepričal. „Slovenca“ pišejo in izdajajo duhovniki, a le jako težko je dobiti številko tega lista, v kateri bi ne bilo kake laži. Gospodje okrog „Slovenca“ imajo menda nekako bolezen, vsled katere iz njihovih peres ne pride resnična beseda. Včeraj nas sumniči škofov list, da smo mi dež. glavarju očitali pristranost in neobjektivnost vsled tega, ker pri zaključanju ni govoril tudi nemški. Naši čitatelji vedo, da to ni resnica, vse kar smo očitali dež. glavarju je bilo povedano tako jasno, da vsak ve, pri čem da je. „Slovenec“ je tudi v tem slučaju pačil resnico. Učitelji morale so v nemoralni namen, da bi nas sumničiti mogli, nekoliko lagali. Mi se temu prav nič ne čudimo. Pri „Slovenca“ so pač sami duhovniki!

— **Shod v Laškem trgu.** Piše se nam: Kakor ste že poročali, vršil se je tukaj v nedeljo dne 6. t. m. volilni shod, pri katerem so govorili dr. Serbec in dr. Dečko o abstinenca slovenskih štajerskih deželnih poslancev in dr. Hrašovec, kot predsednik političnega društva „Naprej“ v Celju. Kot četrti govornik nastopil je na tem shodu tudi tukajšnji kaplan Rozman, ki je v sladkih besedah vabil zbrano občinstvo, naj pristopi k tukajšnjemu konsumnemu društvu ter potem posebno strastno hujskal proti tržanom našega trga, ki se ne klanjajo nepotrebnemu, samo od kaplana toli hvalisanemu konsumu. Istina je sicer, da je zlobna roka pobila pretečeno soboto ponoči okno v kaplaniji, kateri čin mi obžalujemo in odločno obsojamo. Naravnost nesramno pa je, če kaplan tega zločina tržane dolži in ljudstvo radi tega zoper njih hujška, češ: „Kamenje, katero je danes na mene letelo, je na Vas letelo.“ — Tukaj vlada zlasti mej Slovenci vsled tega predrznega postopanja kaplana Rozmana splošno ogorčenje in to tembolje, ker se pri volilnem shodu nihče ni oglasil, kateri bi bil kaplanu neustrašno in krepko odvnil, kar bi bil v tem slučaju popolnoma zaslužil. — Da se sedaj že volilne shode v to izkorišča, da se na istih agituje za konsumna društva, je gotovo jako žalostno in značilno za razmere spodnještajerskih Slovencev. — Le tako naprej!

— **Jour-fixe „slovenskega umetniškega društva“.** Sinoči je imelo umetniško društvo po daljšem premoru zopet svoj jour-fixe, katerega se je vdeležilo več členov in članic. Predaval je o življenju grofa Tolstega g. R. Šega. Pevsko-glasbeni del pa so izvajali gospa Irma Polakova, gđ. Jar.

Gerbičeva, gosp. profesor Junek, gosp. profesor Procházka, gosp. kapelnik Benišek in gosp. Cinger. Gospa Polakova je zapela dve pesmi, gđ. Gerbičeva arijo iz opere „Halka“, g. Procházka je zaigral na klavirju Chopinov valček in polonezo h-dur, g. Junek je zaigral na čelu (s spremljevanjem klavirja po g. Procházku) andante iz koncerta Moliquea, gg. Procházka in Cinger pa sta zaigrala četrtoorčno Schubertovo simfonijo v C-dur. Večer je bil jako živahen in zabaven.

— **VI. dirka kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“.** Odhoda je sklenil v včerajšnji seji, da se priredi za nedeljo, dne 13. maja namenjena dirka, v nedeljo, dne 20. maja; v slučaju slabega vremena se ista preloži na četrtek, dne 24. maja.

— **Aktiven kridatar.** Po potresu priselil se je v Ljubljano dunajski stavbenik in arhitekt Karol Wanitzky. Mož je tu veliko zidal in napravil še veliko več dolgov. Nekatero pravde tečejo še sedaj. Ljudje mislijo, da od moža ne bo nič dobili. Pa temu ni tako. Wanitzky je bil te dni tožen radi krive. Izkazalo se je, da znašajo njegova pasiva 899.400 kron, a bil je vendar oproščen, ker so izvedenci izrekli, da ni pasiven, nego aktiven. Kar je dolžan, se da torej iztirjati.

— **Hrvaško pevsko društvo „Trebevič“ v Sarajevu** naznanja vsem p. n. slovenskim društvom, da se bode vršila slavnost slovesne izročitve društvene zastave o Binkoštih 3. in 4. junija t. l. Ker društvu „Trebevič“ niso znana vsa slovenska društva, zato se jim niso mogla poslati posebna vabila ter jih tem potom vabi, da se kolikor mnogobrojnejše udeležijo slavnosti bratskega naroda v Bosni. Slovenska društva, ki se nameravajo udeležiti te slavnosti, naj blagovolijo svoj prihod oglašiti odboru hrvaškega pevskega društva „Trebevič“ v Sarajevu. Slovenske liste najljubneje prosimo, da blagohotno ponzatisnejo te vrstice.

— **Iz Rakeka se nam piše:** Rakovski samci otvorili v nedeljo, dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne kegljanje na popolno prenovljenem kegljišču gosp. Iv. Stergulca na Rakeku. Samci priredili bodo v nadalje klubove večere s kegljanjem po dvakrat na teden in sicer vsako sredo in soboto, v slučaju praznika v tednu bode kegljanje v predvečer praznika. Tujci dobrodošli! Za dobro postrežbo s pijačo in jedjo skrbel bode g. I. Stergulec. Končno ukrenilo se je tudi potrebno, da se prirede po letu večji izleti v okolico, kar se bode pa vselej prijateljem izletnikom pravočasno naznanilo.

— **Iz Zgornje Polskave se nam piše:** Slovenjebistriško učiteljsko društvo ima v četrtek, t. j. 17. maja, svoje majniško zborovanje v Zg. Polskavi. Prisostvovali bode ta temu zborovanju kot gosta društvi ptujski in mariborsko. Dnevni red: I. Zbiranje izletnikov do 9. ure na Pragerskem, potem skupni odhod na Zg. Polskavo. Pred zborovanjem pesem: „Avstrija moja“ (vglasbil Schneider). II. Zborovanje v narodni šoli po vsporedi: a) Pozdrav. b) Zapisnik, dopisi in društvene zadeve. c) „Sonetni venec“ dr. Franceta Prešerna, govori c. kr. okrajni šolski nadzornik g. dr. I. Bezjak. d) Nekaj zgodovine o Zg. Polskavi in najvažnejše iz šolske kronike, podara g. I. Urek. e) Volitev delegatov „Zaveze“. f) Slučajnosti. III. Skupni obed ob 1. uri popoldan in prosta zabava. Kdor se želi skupnega obeda udeležiti, naj to po dopisnici saj do 15. t. m. g. nadučitelju J. Sabatiju naznani.

— **Čitalnica v Brežicah** priredi v nedeljo 13. t. m. gledališko predstavo: „Tat v mlinu“, burka s petjem v 3 dejanjih; ker so se nalašč za to igro preskrbele nove dekoracije z velikimi stroški, pričakuje se obilna vdeležba.

— **Nezgoda.** Fran Pogačnik, mizar pri kranjski stavbinski družbi, se je včeraj dopoldne pri parni žagi ponesrečil. Žagal je les, in pri tem ga je vsled njegove neprevidnosti žaga zgrabila za palec desne roke in mu ga odrezala. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Z rešilnim vozom so prepeljali** včeraj popoldne v deželno bolnico premogokopa Andreja Kravljeka, ki se je bil v pregovorniku v Kočevju ponesrečil in se je pripeljal z vlakom v Ljubljano. Poškodovan je na nogi.

— **Prijet tat.** Danes dopoldne so prijeli na Poljanah tata, ki je pred jednim mesecem ukradel natakari H. Bukovnikovi v Kolodvorskih ulicah več cigaret in smodk. Tat je neki sobni slikar iz ljubljanske okoli-

— **Nepreviden kolesar.** Včeraj zvečer je neki kolesar v Nunskih ulicah povozil z biciklom šolsko učenko Marijo Štancarjevo. Deklica je na desni roki poškodovana.

— **Utopljenca so našli v soboto v Kozaršah pri Logatcu.** Sodi se, da je identičen z Antonom Kovačem iz vasi Kranjce pri Čabru.

— **„Oče naš“ ga je učil moliti.** Včerajšnja notica pod tem napisom je v toliko popraviti, da ni Ivan Koleča, stanujoč v Hrenovih ulicah št. 14, marveč Avgust Koleča, mehanikarski vajenec, stanujoč na Cesti na Rudolfovo železnico št. 16, vrzel Franceta Hribarja v vodo.

— **Izgubljene stvari.** Učiteljica Marija Malec je včeraj dopoldne izgubila na poti od pokopališča po Dunajski, po cesti na južni kolodvor do Realjeve ceste rudeč notes, v katerem je bilo 124 kron denarja.

— **Najdene stvari.** Neka šolska učenka je našla danes dopoldne na Kongresnem trgu zlato verižico.

* **Živa pokopana.** Iz Blanska na Moravskem poročajo tale strašni dogodek: V sosednjem kraju Gor. Lhoti je minuli petek umrla 70letna ženska v nekakih krčih in v ponedeljek dopoldne so jo pokopali. Grob je zasula hči odsotnega grobarja. Toda hči se ni dovrčila svojega posla, ko je začela iz groba trkanje. Prestrašena je tekla k župniku. Tudi ta je čul trkanje, ko je prihitel h grobu. Mesto pa da bi grob odkopala, sta poslala še po — zdravnika, in šele nato so se želi odkopavati. Ko so rakev odprli, se je starica že zadušila. Roko je imela odrgnjeno.

* **Ženski klobuki.** Zveza ptičjih prijateljev deluje energično na to, da se polagoma odpravi moritev ptičjih prijateljev v svrhu nakita. A doslej zveza ni imela dosti uspeha. Sedaj pa se je povzpela zveza do najradikalnejšega predloga: izdala je poziv do občinstva, naj ne pozdravlja nihče dam, ki nosijo na klobukih napažene ptiče ali perutnice ali peresa. Ta predlog je pač plemenitega izvira, toda ne izvršljiv, kajti končno bi moški že ne smeli pozdravljati nobene dame in radi ptičev nakopaviti si očitane neomikanosti ali celo jezo, ne bo hotel nihče. Dunajski okraševalci ženskih klobukov izjavljajo, da že nekaj let ne rabijo več ptičev pevcov, nego samo perje gosi, domače perutnine in fazanov. Tudi imitacije so zelo v rabi. Tudi izjavljajo, da bodo zakon, ki bi prepovedoval z najstrožjo kaznijo moritev ptičev pevcov, pozdravili najsrčneje. V zadnjih letih so napravili na Dunaju 750.000 umetnih ptičev, navadno bele in svetle barve, iz perja hišne perutnine. Vendar pa pišejo listi, da se je letos vrnilo izredno malo ptičev, in da zlasti lastovk skoraj ni videti. Lačni Italijani so jih pomorili na milijone!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 10. maja. Tudi v današnji seji so Čehi obstruirali z vso odločnostjo. Podpirali so jih tudi nekateri slovenski in hrvaški poslanci, namreč dr. Laginja, dr. Gregorec, Kušar, dr. Gregorič, Perić in Pogačnik. Začetkom seje so Čehi nastopili z novim obstrukcijskim sredstvom. Prisilili so namreč predsednika, da je dal prečitati vse interpelacije. Potem je dr. Gregor predlagal dvakratno glasovanje o neki vloženi peticiji. Krščanski socialisti so hoteli preprečiti obstruiranje na ta način in so po Wohlmeyru predlagali, naj se kratko malo vse peticije natisnejo v stenografičnem zapisniku, da bi se o njih natisu ne moglo več glasovati. Ta, opravičnemu redu direktno nasprotni predlog je Fuchs tako ugajal, da ga je pripustil, a dr. Herold, dr. Křamar, dr. Plaček in Hořica so temu ugovarjali, na kar je Wohlmayr umaknil svoj predlog. Pri četrtem glasovanju se je pokazalo, da je samo 89 poslancev v zbornici, na kar je podpredsednik Žaček sejo zaključil. Levica je začela radi tega razgrajati, a pomagalo ni nič. Kathrein in Abrahamowicz sta potrdila, da se je tudi za njih časov večkrat tako zgodilo, in da so bili takrat Nemci s tem sila zadovoljni. Prihodnja seja bo danes teden.

Dunaj 10. maja. Kvotna deputacija je imela danes sejo, v kateri je

odklonila vse predloge, ki so jih stavili Fořt, Janda in Povše glede kvote. Deputacija pojde v ponedeljek v Peřto.

Dunaj 10. maja. Za danes dopoldne sklicana seja parlamentarne komisije desnice se ni vršila.

Dunaj 10. maja. Danes potrjajo vsi listi vest, ki jo je „Slovenski Narod“ že v ponedeljek priobčil, da je namreč minister Rezek podal ostavko. Ali se sprejme ostavka ali jo Rezek umakne, še ni odločeno.

Dunaj 10. maja. Danes so bile na vseučilišču zopet velikanske rabuke. Nemški visokošolci so šli pred parlament. Tam pa je bilo 120 redarjev, ki so dijake hitro razgnali.

Solnograd 10. maja. Nadškofom namesto umrlega Hallerja je bil danes izvoljen pomožni škof dr. Ivan Bap. Kotschaler, jeden najhujših ultramontanec.

Bruselj 10. maja. Inozemski konsuli so naznanili Krügerju, da smatrajo velesile njega in sploh vse Bure za osebno odgovorne za slučaj, če bi se uničili zlatokopi v Johannesburgu.

London 10. maja. Buri so zapustili Ladybrand. Uradniki so odpeljali seboj vse knjige in listine.

Narodno gospodarstvo.

Shod o posvetovanju glede streljanja proti toči v Krškem.

(Dalje.)

O uspehih s streljanjem na Kranjskem je poročal g. Gombač. Na Kranjskem smo pričeli streljati proti toči 1898. l. Tedaj imamo že 180 postaj. Dež. odbor je dovolil prvo leto 900 K podpore; naslednje leto so se postaje pomnožile; občina Krška si je takoj omislila 17 postaj na gori omenjeni način, kar je bilo jako umestno, kajti od takrat ni več toča padala, dočim je popred vsako leto po večkrat. To so pač hvalevredne zasluge sedanjega glavarstva in županstva. Ko bi to posnemale tudi druge občine, in ko bi ne čakale le na podpore, ki so razmeroma le malenkostne lanske leto 4000 in letos 4000 kron in čisto se prepozno dospejo, bi se marsikatera občina rešila velike nesreče. Kdor žrtvuje par krajcarjev žrtvuje v svojo korist, kajti to se mu stotero poplača. S samo državno in deželno podporo se da malo napraviti. Dežela v primeri veliko žrtvuje, več pa bi lahko država, ki lažje pride do sredstev.

Večkrat se tudi pripeti, da se nekatera županstva za občini koristne stvari premalo zmenijo; posebno moram tu omeniti glede nepravčasne naročbe smodnika. Na razglase in objave se premalo pazi, in tako se pripeti, da se bliža nevihta, smodnika pa ni. Zato pa naj se za take stvari več pobrigajo tudi duhovni, učitelji in bolj inteligentni posestniki tiste občine. Priprave, kakoršnih smo se pričeli posluževati so najboljše, ker je nevarnost manjša, učinek pa večji.

G. Gregorič, posestnik v Krškem, pripomni, da se je lanske leto pri streljanju en možnar razpočil ter mu enega strelca ubil, ker je bil možnar iz litiga železa.

G. Gombač, odgovori, da so liti res nevarni, a da sedaj tudi Lorber le kovane izdeluje, ki se gotovo ne razlete.

G. dr. Vošnjak meni, da se ne sme prehitro streljati, marveč le parkrat na minuto.

G. Sever, nadporočnik v p. in župan v Kostanjevici, pritrdi, da streljanje pomaga, vendar nedostaja še skušenj. Če g. Gombač pravi, da se občine preveč na podelitev deželne podpore opirajo, so v to primorane, ker že občina Kostanjevica sama bi potrebovala za 20 postaj do 4000 kron.

(Dalje prih.)

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: Vesela družba v „Narodni kavarni“ v Ljubljani 5 K. — Živel darovalci!

Za Prešernov spomenik: G. A. Gutnik 15 K 10 vin., zloženih po članih kolesarskega društva „Ilirija“ povodom svojega prvega letosnjega izleta. — Vesela družba v „Narodni kavarni“ v Ljubljani 5 K. — Skupaj 20 K. 40 v. — Živel darovalci in nabiralci ter njih posnemovalci!

Listnica upravnistva.

Gospod „R.“ v škofji Loki. Naročnina je bila plačana do 25. aprila t. l. Sedaj je poravnano do 25. maja.

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v škoči
Loki se dobiva (321-26)

ustna voda

z novim antiseptikom

katero je sestavil zobozdravnik dr. Rado
Frian, katera ohrani zobe smiraj zdrave in
bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane
2 kroni, po pošti 2-05 kroni.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806-3 m. Srednji srčni tlak 736-0 mm.

Maj	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Temper- tura v turi v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
9	9. zvečer	728-0	12-2	ar. jz.ahod	del. oblak.	0-0 mm
10	7. zjutraj	727-2	10-8	sl. jug	del. oblak.	0-0 mm
	2. popol.	725-8	17-2	p.m. jvzh.	del. oblak.	0-0 mm

Srednja včerašnja temperatura 12-9°, nor-
male: 13-2°.

Dunajska borza

dne 10. maja 1900.

Skupni državni dolg v notah	98 K 80 h
Skupni državni dolg v srebru	98 " 25 "
Avstrijska zlatna renta	116 " 85 "
Avstrijska krona renta 4%	97 " 95 "
Ogrska zlatna renta 4%	116 " 90 "
Ogrska krona renta 4%	92 " 40 "
Avstro-ogrski bančni delnice	17 " 78 "
Kreditne delnice	727 " 25 "
London vista	242 " 75 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118 " 30 "
20 mark	23 " 68 "
20 frankov	19 " 27 "
Italijanski bankovci	90 " 90 "
C. kr. cekini	11 " 34 "

Preklic.

S tem preklicujem vse žaljive be-
sede, katere sem govoril proti Josipini
Lavrenčič, prodajalki otrobov v Ljub-
ljani. (934-2)

Anton Sternad.

2 ključarska učenca

vsprejme

Ivan Pust, ključarski mojster
v Ljubljani, Konjušne ulice št. 13, rudeca
kosarna. (940-1)

2 gospici

iz boljše hiše se vsprejmeta na
hrano in stanovanje v dobro družino.

Kje? pove upravništvo „Slovenskega
Naroda“. (911-3)

VABILO

ustanovnemu shodu trgovskega in obrtnega varstvenega društva za Štajersko

ki se bode vršil

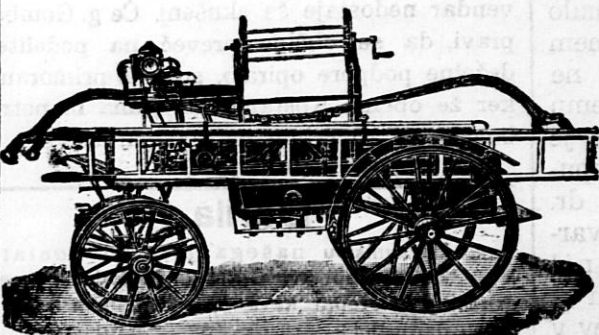
v ponedeljek, dné 14. maja t. l., ob 10. uri dopoldne
v kazinski jedilni sobani v Mariboru.

Vspored:

- 1.) Poročilo pripravljalnega odbora.
- 2.) Volitev po pravilih določenih funkcionarjev.
- 3.) Posamezni nasveti.

Za pripravljalni odbor:
Albert Stiger.

(942)

priporoča slavnim ognjegasnim društvom, kmetijskim podružnicam ter zasebnikom svojo
bogato zalogo. — Cene brez konkurence. — Ugodnosti izvanredne dovoljene. — Uzorci
in ceniki brezplačno. — Ustmeni pogovori na zahtevo. — Pošiljajte franko na vsak kolodvor.

Z velespoštovanjem

(391-13)

Podružnica **R. A. SMEKAL** v Zagrebu.

Prva slovenska c. kr. priv. tovarna ognjegasnega orodja

kakor: brizgalnic najnovejše
konstrukcije, s sesalno in tla-
čilno odprtino na obeh straneh
ter s patentom proti zmizlini,
parnih strojev, cevij, čelad
in pasov, kmetijskih strojev
in peronospera brizgalnic itd.

R. A. Smekal

Czech-Moravsko Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu

Skladišče

se odda na Bleiweisovi cesti
št. 20.

Več se izve pri F. Supančiču, Rimska
cesta št. 20. (941-1)

Perica

ki se je izučila v najboljšem zavodu v Gradcu
likati, vsprejemlje (927-2)

perilo za likanje na dom.

Izvršba izborna. Cene zmerne.

Marija Kožuh

Podutik št. 3, pošta Spod. Šiška.

Ces. kr. avstrijsko državno železnica.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. maja 1900. leta.

**Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez
Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal
v Ansee, Isl, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v
Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m.
zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno-
grad, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen,
Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago,
Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m.
dopolodne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m.
popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec,
Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell
ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz;
čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen,
Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare,
Lipko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zve-
čer osonni vlak v Jesenice. — **Proga iz Novo-
mesta in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri
54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri
55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol.
Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni
vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linc,
Steyra, Isla, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Fran-
zensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz
Jesenice. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osonni vlak
z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Ma-
rijinih varov, Plazja, Budejevic, Solnograda, Linc,
Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta,
Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pon-
tabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z
Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Fran-
zensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni
vlak z Dunaja, Lipakega, Prage, Francovih varov,
Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Bu-
dejevic, Linc, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla.
— **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.**
Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri
32 m. popoldne in ob 8. uri 43 m. zvečer. —
Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Ob 7.
uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6.
uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak
le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Lju-
bljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m.
zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m.
in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob ne-
deljah in praznikih. (4)

Opominjalni klie na vse lepotice!

Velik del dam ne misli niti nato, da lepota hoče biti dobro ter skrbno gojena, ter uporablja
najčesče kot toaletto najcenejše ter najslabše milo. Dajte se posvariti, kajti s takimi mili si pokvarite
lepoto kože ter polti. Uporabljajte za svojo toaletto **Doeringovo milo s sovo!** To popolnoma
neskeleče ter tolišče bogato milo je dokazljivo najpristnejše milo za gojo polti, katero ne **naredi**
le lepo temveč jo tudi **ohrani**. Za 30 kr. se kupi povsod.

V Ljubljani prodajata: Anton Krisper in Vaso Petričič. — Generalna zaloga:
A. Motech & Co., Dunaj.

Oklic!

Podpisani oskrbnik konkurzne mase
Josipa Janca naznanja, da se bode

v soboto, 12. majnika 1900

ob 9. uri dopoldne

prodajalo na **Dunajski cesti št. 36**
v to konkurzno maso spadajoče blago, se-
stoječe iz raznega **galanterijskega,**
špecerijskega in drugega blaga
potom javne dražbe.

V Ljubljani, dné 10. majnika 1900.

Dr. Josip Kušar

(944-1)

oskrbnik konkurzne mase.

Dobro poslujoča

trgovina z manufakturnim
blagom

v nekem velikem mestu na Kranjskem, z
dokazano trikratnim razpečanjem založe-
nega blaga vsako leto,

se pod prav ugodnimi pogoji prodaja.

S tem se nudi posebno mlajšim spret-
nim trgovcem, ki imajo nekaj denarja, pri-
lika, da se etablirajo.

Vprašanja pod šifro „R. 209“ uprav-
ništvu „Slov. Naroda“. (930-2)

V gostilni „Pri raku“

Krakovski nasip

dobé se vsaki petek sveži

raki

in vsaki dan sveže

rečne ribe.

Istotam se točijo (939-1)

pravi dolenjski cviček in pristna
dalmatinska vina.

Prodajalnica

z opravo vred

v Ljubljani, v živahni ulici, v sredini
mesta, se takoj prodaja.

Naslov se izve v upravništvu „Slov.
Naroda“. (943-1)

Lepa, velika

prodajalna
z 2 skladiščema

v Prešernovih ulicah.

se odda za avgustov termin.

Natančneje pri Ivanu Frischu, Mari-
jin trg št. 3. (919-2)

„Kavarna Evropa“.

Vsak dan sveži

sladoled in ledena kava.

Istotam se oddajo v drugo roko tudi
slededeči časopisi:

„Deutsche Zeitung“, „Wiener Allgemeine
Zeitung“, „Wiener Zeitung“, „Reichs-
post“, „Caricaturen“, „Pschütt-Carica-
turen“, „Kikeriki“, „Zvon“, „Obzor“,
„Südsteirische Post“. (928-2)

Jako fini, prve vrste

piščanci

za ocreti in peči, kakor tudi zajamčeno sveža

kurja jajca

v poljubnih množinah se dobivajo vsak dan
pri trdkri (933-2)

H. Fajdiga

v Ljubljani, na Dolenjski cesti.

Razprodaja koles.

Dotičnim, ki žele kupiti po ceni kolo, uljudno na-
znanjam, da sem prevzel v razprodajo

52 različnih koles

iz konkurzne mase F. Kavčič in drug, katere oddajam
še pod tovarniško ceno; mej temi so 4 tandemi in 8
damskih koles po izredno nizki ceni. Kolesa so v ba-
raki na dvorišču, Rimska cesta 9.

Kdor želi po ceni si nabaviti kolo, naj se obrne na

JOSIPA KOLARJA

na Glavnem trgu št. 9.

Na prodaj je tudi prostorna baraka po nizki ceni.

(907-2)

Naznanilo.

(901-2)

Zarad preselitve trgovine
se razprodaja

od ponedeljka 7. maja 1900. l. naprej

pri **J. Grobelniku**

LJUBLJANA Glavni trg 20 LJUBLJANA

vse manufakturno blago

po zares čudovito znižanih cenah.

Ugodna prilika za cenen nakup
blaga za damske obleke vseh vrst,
suknenega blaga za obleke za go-
spode in za dečke; belega blaga,
šifonov, kotonov in cefirov, zagri-
njaj, preprog, garnitur itd. itd.

Nihče naj ne zamudi ugodne prilike.